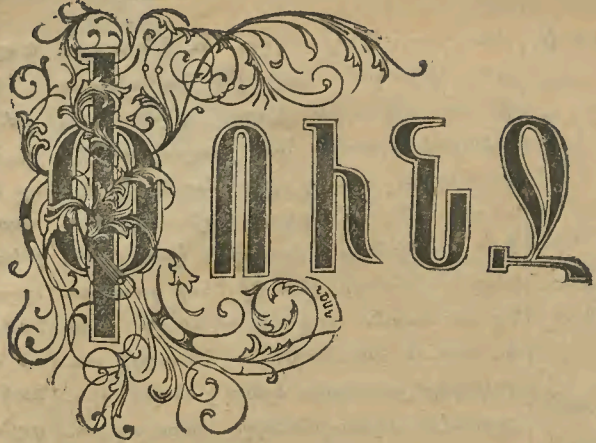

Փոստը ՇԱՐԱՐՈՒՄ օրերը կը հրատարակուի :
Տարեկան բաժանորդագրին է երկու Ե. Կես
արծաթ Մեծիկ կանխիկ վճարելի, քի մայրա-
քաղաքի և իւր արտարձանաց Ե. քի գաւառաց
համար :
Վեց Ե. երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ
կընդունուի :
Տեղական Ե. գաւառական քղապարտութեան
ծախքը խմբագրութեանը պիտի վճարէ :
Հատը 40 վարայ է, Ե. կզտուի մասնաւոր-
րապէս Պատճեն-Գալիու ջրավաճառ. Ե. գրավա-
ճառ Պոզու աղայի խանութը :

Ծանուցման տողը 3 դրոշ է մէկ անգամի
համար : Առէլի ածան կըլլայ առէլի անգամե-
րու համար :
Խմբագրութեան վերաբերեալ որ Ե. Ե. զիւր
ուղղելի առ Տեղեկ-Տեր Հ. Ս. Ալաճաճեան Կ.
Պոլիս Պալլոք-բազար Դաշիկի խան վերի յարկ
թիւ 46 :

ADRESSE
H. S. ALADJADJIAN

Directeur du journal Armenien Pounch
—46 Nafie-Han, Balouk-Pazar 46—
Constantinople

ԹԻՒ 1960

Շ Ա Ր Ա Ր

1885 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 21

ԱԶԳԱՅԻՆ

Առաջին Վերաբերման Ուսուցիչ : —
Նախորդ ամսոյ սկիզբները, Վե-
հափառ Տ. Տ. Մակար Հայրապետ-
տի ընտրութեան կայսերական վա-
ւերացումն աւետելու առթիւ, մեծաւ
գոհութեամբ աւելցուցած էինք սա՛
լուրը, թէ Նորին Բարձր Սրբազնու-
թիւնն հաստատապէս առաջարկած է
իւր ազգանուէր ջանքից ու աշխատ-
ութեանց առաւելումը իրենց ամառ-
ային փակեալ վարժարանաց վե-
րաբացումն ըստ ազգային իրա-
ւանց և շահուց : Արդ ուրախու-
թեամբ կը նկատեմք որ յիշեալ
լուրը կը հաստատուի այլեայլ կող-
մերէ : Վեհափառ Հայրապետն՝
գեւե Քիչնեւէն չմեկնած՝ վարժա-
րանաց վերաբացման համար խն-
դիր մատուցեր է Ռուսիոյ կառա-
ւարութեան, և գոհացուցիչ խոս-
տովներ ընդունել է : Հետեւա-
բար կը յուսամք թէ ի մօտոյ կը
վերաբացուին վարժարանք, և կը
հաւաքուին ուսանողք և ուսու-
ցիչք :

Վեհափառ Տ. Տ. Մակար Հայ-
րապետն անշուշտ պիտի կրնայ
այսպէս օգտակար հանդիսանալ
Ազգին և եկեղեցւոյն, և յաջողիլ
ազգային եկեղեցական խնդրոյ
կարգադրութեան համար, քանի
որ Ռուսիոյ կառավարութեան հա-
մակարձքն ու վստահութիւնը կը
վայելէ : Թուրքիոյ ողջախոհ Հայք
որ գիտեն թէ Թուրքիոյ Հայոցս
Պատրիարքը կրնայ արժանաւորա-
պէս վարել իւր պաշտօնն ու պար-
տականութիւններն, եթէ կառա-
ւարութեան վստահութիւնն ու-
նի իւր հետ, և որ գիտեն թէ
Թուրքիոյ Հայոց Պատրիարքի
ընտրութեան ժամանակ փոյթ կը
տարուի որ ընտրելին Օրմանեան
կառավարութեան վստահութեան
արժանացեալ անձնաւորութիւն մը
լինի, — Թուրքիոյ ողջախոհ Հայք,
կըսեմք, անտարակոյս գոհ կըլինին,
նկատելով որ Տ. Տ. Մակար Ս. Պատ-
րիարքն Ռուսիոյ Հայոց և Ս. Հայ-
րապետն ամենայն Հայոց կը վայել-
լէ Ռուսիոյ կառավարութեան վրա-
տահութիւնն : Ո՛չ ոք Հայ արդա-
րութեամբ ու լրջութեամբ վար-
ուած կը լինի, եթէ ա՛յն հանգա-
մանքն՝ զոր կը պահանջէ տեսնել
Թուրքիոյ Պատրիարքին վրայ, չու-
նենայ Ռուսիոյ Հայոց Պատրիարք-
կաթողիկոսն, և ունենալուն պատ-
ճառաւ Ազգին հակակրանաց ու
արհամարհանաց ենթակայ լինի,
Ո՛չ ապաքէն Թուրքիոյ Հայոցս
Սահմանադրութեան մէջ բացար-
ձակապէս տրամադրեալ է, որ
պատրիարքական ընտրելիք, բաց
յայլոց հանգամանաց, կառավարու-
թեան վստահութեան արժանաց-
եալ լինելու հանգամանքն ալ ունե-
նան ինչո՞ւ ուրեմն ազգասէր ոմանք

Տ. Տ. Մակար Հայրապետի այդ-
հանգամանքը խժըժելու եղած են :
այնպիսի ոմանք՝ որ Հանգուցեալ
Տ. Ներսէս Սրբազանի պատրիար-
քութեան ժամանակ յաճախ ճա-
ւեր կը հրատարակէին և լեզու
կը թափէին համազելու համար
առհասարակ ժողովուրդը, թէ
Պատրիարք մը՝ որ կառավարու-
թեան վստահութեան անկեալ է,
չկրնար ազգին օգտակար կերպիւ
վարել պատրիարքական պաշտօնն :
Այսպիսի լեզուանինքնուր լրաց-
ցաւելով կանցնիմք, և ակն ունիմք
թէ պիտի կրնամք քիչ ժամանա-
կէն հրատարակել Ռուսիոյ ազ-
գային վարժարանաց վերաբացումն
չնորհիւ միջնորդութեան Վեհա-
փառ Տ. Տ. Մակար Հայրապետի
ամենայն Հայոց :

Բազումն հետեւեալը գրեալ է
առ Մեղու Հայաստանի լրագիր ՏԵՓ-
ղիսի :

«Մակար Սրբազանի հաստատ-
ուիլը ամենայն Հայոց կաթողիկո-
սի պաշտօնի մէջ, տեղիս զարգա-
ցած և փորձառու մարդկանց շնոր-
հանում մեծ համակրութեամբ ըն-
դունելութիւն գտաւ : Իւրաքան-
չիւր անհատ, որը մատաւորապէս
ծանօթ է Վեհափառ Մակարի
անցեալ գործունէութեան հետ,
անսահման ուրախ է և բարեմաղ-
թում է առ Աստուած, որ տայ
նրան երկար կեանք, որ կարողա-
նայ ամենայն հաւատարմութեամբ
և սրբութեամբ պաշտպան հա-
ղիսանալ մեր երեք տարւալ ան-
տէր մնացած գործերին, որով
պարզ երես իննէն ազգի առաջ
նորան ընտրող ժողովականները :
Նոյն բարեմաղթութեանը մասնակ-
ցում եմ և ես մեղաւորս, Կասպ-
եան ծովի եղբերքից » :

— Տրապիզոնէն տու Վեհա-
փառ Տ. Տ. Մակար Հայրապետն
ամենայն Հայոց ուղղեալ շնորհա-
ւորական հեռագրի մը պատճէնն
է հետեւեալն, որ ի հրատարակու-
թեան զրկուած է առ մեզ Տրա-
պիզոնէն : — « Խաչատուր կը շնոր-
հաւորեմք զընտրութիւն և զհաս-
տատութիւն Ձերդ Վեհափառ
Սրբազնութեան ի գերագոյն դահ
Հայրապետութեան ամենայն Հա-
յոց, որ Ձեռք փառաւորի :

Ի Դիմոյ Հայ երկրորդական
Տրապիզոն
Միհրան Քիւրճեան
Մեղու Մալխասեան

— Ազգային վարչութեան կը-
րօնական ժողովն այս շարժու չը
կրցաւ օրինաւոր ատեան կազմել՝
անդամոց մեծագոյն մասին բա-
ցակցութեան պատճառաւ : Վեր-
ջին օրերս յաճախ կը լսուի այս
և անշուշտ պատճառ մը կայ : Ա-
մեն Ս. Պատրիարք Հօր անկ է՝
քննել պատճառն և բաւեալ, որ-
պէս զի ժողովն ըստ օրինի չա-

րունակէ իւր շարժական նիւտե-
րը, և իրեն վերաբերեալ հան-
րային ու մասնաւոր խնդիրք բար-
ձի թողի չման : Կրօնական ժո-
ղովականք չեն կրնար զբաղեալ
լինիլ աշխարհականաց չափ : մի-
գուցէ անդամոց ոմանց մէջ ան-
համաձայնութիւն մը ծագած լինի :

— Ղալաթիոյ Թաղական առ-
ժամանակեայ յանձնաժողովն՝ որ
իւր մեծաւարձութեամբ պաշտօնա-
վարութեան համարն ու հաշիւը
մատուցած էր ազգային Վարչու-
թեան, ի հրապարակ ևս հաներ է
յատուկ տեղեկագիր մը, յորում
նախորդ մատակարարութեանց վը-
րայ ալ բաւական ծանօթութիւնը
կը տեսնուին : Այս տեղեկագրին
հրատարակութեան ներքին նպա-
տակն ի՞նչ որ ալ լինի, սա՛ ստոյգ
է թէ Գաղաթական ժողովը տես-
նելով յիշեալ առժամանակեայ
յանձնաժողովոյ համարն ու հաշի-
ւը, յետ քննութեան Տնտեսական
խորհրդոյ, գոհունակութիւն յայտ-
նած և յանձնաժողովոյ անդամոց
առաջարկած է շարունակել իրենց
պաշտօնը մինչև ցկարգադրութիւն
կողմէին ընտրական խնդրոյն, որ
Գաղաթական ժողովին պիտի մա-
տուցուի Ազգային ժողովոյ : Մեք
արդէն լսած լինելով թէ Թաղա-
կան յանձնաժողովը նախորդ մատա-
կարարութեան մնացեալ պարտ-
քերը վճարել, եկեղեցւոյ ու
վարժարանին մատակարարութիւնն
բարձր և գոհացուցիչ կերպիւ
կատարել, գոհմամբ մ'ալ աւել-
ցուցեր, և Ղալաթիոյ կալուածոց
մատուկին նպաստին կարօտ չէ մը-
նացեր, պարտ համարեցինք մեզ
առաջարկել նախորդ մատակարա-
րութեան, որ երկտող բացա-
տրութիւն մը հրատարակէ : Բայց
այսպիսի բացատրութիւն մը չտես-
նուցաւ ցարդ, թէպէտ երկու
ամիսէն աւելի ժամանակ անցաւ
մեր առաջարկութեան վրայ :

— Ամեն Ս. Պատրիարք Հայոցն
անցեալ շաբաթ օր և երկուշաբթի
Պատրիարքարանի գործակատար
Փրէնկեան Աբրահամ Էփէնտի
հետ ի շնորհաւորութիւն գնաց
առ նորընտիր նախարարս, և այս
առթիւ բարեմաղթութիւնները
բաւ Օգոստ. Սուլթանի և նախա-
բարաց համար : Ամենքն ալ յար-
գանօք և սիրով ընդունեցին զնո-
րին Սրբազնութիւնն, ինչպէս նաև
նախորդ Մեծ-Եղարցոս Սայիտ
փաշա, առ որ ևս այցելեց երկու-
շաբթի :

— Էնկիւրիի առաջնորդական
նորընտիր տեղապահ Գեր. Բագ-
րատունի Տ. Կարապետ վարդա-
պետի պաշտօնավարութեան հա-
մար պէտք եղած հրամանագիրը
Ի. Դրնէն Պատրիարքարան հասած
լինելով, Նորին Կերպարանու-
թիւնն այս շաբթու ուղևորեցաւ ի
պաշտօնատեղին : Ինքն Ամեն Ս.

Պատրիարք Հայոցն ալ յանձնարա-
րական գրեց առ Վսեմ. կուսա-
կալն Էնկիւրիի :

— Բաբերդի առաջնորդական
նորընտիր տեղապահ Նէվրուզեան
Գեր. Տ. Յովհաննէս վարդապետի
համար ալ հրամանագիր տրուած
լինելով՝ Ամեն Ս. Պատրիարք Հայ-
րը իւր կողմանէ յանձնարարա-
կանաւ մը զրկեց առ Վսեմ. կու-
սակալն Կարնոյ :

— Ամեն Ս. Պատրիարք Հայ-
րը, անձնական տկարութեան
պատճառաւ, կիւրակէ՝ Ս. Խաչի
տօնի օրը՝ չկրցաւ Իւսկիւտար անց-
նիլ և Ս. Պատարագ մատուցանել
Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մէջ :

— Երուսաղիմայ Տ. Եսայի Ս.
Պատրիարք Հօր վախճանումն հե-
ռագրեալ լինելով Է՛ւ առ Սինդոն
Ս. Էլմիածին, Սինդոն կարգա-
դրութեամբ յատկապէս Ս. Պատա-
րագ մատուցուել է վստահ հոգւոյ
հանգուցեալ Ս. Հօր, և ի դիմաց
Սինդոն՝ ցաւակցութեան հե-
ռագիր մը ուղղուել է առ Ամեն
Ս. Պատրիարք Հայոցն :

— Դուռնագիր Մայր Եկե-
ղեցւոյ հինաւորք քահանայնե-
րէն Տ. Եփրեմ երկուշաբթի վախ-
ճանեցաւ, և հետեւեալ օրն օծ-
ման ու յուղարկաւորութեան հան-
դէսը կատարուցաւ :

— Կեդրոնական վարժարանի
ճրագրոյն քննութեան համար՝
Խառն ժողովին յանձնախումբ մը
կազմուած է, որոյ անդամք են՝
Գաղաթական ժողովոյ կողմանէ
Գարրիէլ Էփէնտի Նորատունկեան,
Տնտեսական խորհրդոյ կողմանէ
Միհրան Էփէնտի Չօպանեան, Ու-
սումական խորհրդոյ կողմանէ
Տոթթոյ Շիւմանեան Էփէնտի, Ղա-
լաթիոյ Կալուածոց Հոգաբարձու-
թեան կողմանէ Անտօն Էփէնտի
Հաճեան, և Կեդրոնական վար-
ժարանի Հոգաբարձութեան կող-
մանէ Յովհաննէս Էփէնտի Թորոս-
եան : Մարթիմը, որ անյապաղ ա-
ւարտի այս քննութիւնն, և հուսկ
ուրեմն բացուի Կեդրոնական վար-
ժարան : Ազգային Վարչութիւնը
մեծ գործ մը գործած պիտի լինի
եթէ յաջողի վերջ տալ քննու-
թեանց, խորհրդոց և այլ ամե-
նայն բանից, և բանալ վարժա-
րանը :

— Պրուսայի Առաջնորդ Գեր-
Տ. Բարթոլոմէոս Ս. Արքեպիսկո-
պոս՝ անձնական տկարութեան
պատճառաւ մայրաքաղաքս կու-
գայ :

— Մշոյ առաջնորդ Ալեքսի-
ճեան Գեր. Տ. Գրիգորիոս Արքե-
պիսկոպոսի պաշտօնական գիրերն
պատրաստուած լինելով՝ առաջի-
կայ շաբթու մէջ կուղևորի ի պաշ-
տօնատեղին :

— Գոհ եմք տեսնելով, որ
Իւսկիւտարի Պաղարպաշը գե-
րեզմանատան ազգային մասին շը-

Հապատի որմոց շինութիւնը կա-
ւարտի մօտերս : Յոյնք ալ կըսկը-
սին առաջիկայ շաբթու մէջ շրջա-
պատել իրենց բաժինն, և Հրէայք
խոստացած են՝ իրենց ներկայ տօ-
նէն ետքը պէտք եղած կարգա-
դրութիւնն ընել իրենց բաժինն
շրջապատման համար : Այսպէս
հանապաղ կը յաջողին կամք և
ջանք, և կրնան յաղթել ամենա-
մեծ դժուարութեանց անգամ :

— Գաղաթական ժողովոյ ան-
դամներէն Յովհաննէս Էփէնտի
Պոյաճեան՝ որ երկու շաբաթ յա-
ռաջ Պանտրամ գնացած էր տեղ-
ւոյն նախորդ թաղական խորհր-
դոյ հաշուոց ու գործոց քննու-
թեան համար, այս շաբթու վե-
րադարձաւ մայրաքաղաքս և Ա՛յ
մեն Ս. Պատրիարք Հօր մատուց
իւր քննութեան տեղեկագիրը :
Պոյաճեան Էփէնտի արժան հա-
մարեր է առժամանակեայ թա-
ղական խորհուրդ մը կազմել :

— Մայրաքաղաքս և այլ կող-
մերէ 600ի չափ ուխտաւորք գըտ-
նուել են Արմաշի վանքը Ս. Խաչի
տօնի օրերը : Վանական վարչու-
թիւնը դամենքն ալ գոհ ըրեր է,
և ուխտաւորաց երթուղարձին ժա-
մանակ ո՛ր և է դէպք չէ պատա-
հեր՝ ճանապարհաց կատարեալա-
պահութեան պատճառաւ :

— Սամսունի ազգային երեւե-
լինեքէն և կառավարական դատա-
րանի անդամներէն Մեծապատիւ
Խաչիկ Էփէնտի Պոզուեան որ քա-
նի մը շաբաթէ հետէ մայրաքա-
ղաքս կը գտնուէր առևտրական
գործովք՝ երէկ վերադարձաւ :

— Արապկիրի նշանաւոր ազ-
գայիններէն Յովհաննէս աղա Բը-
րուտեան՝ որ բազում տարիներէ
հետէ առևտրով զբաղեալ էր ի
Պոլիս, և վերջին ժամանակներս
գծնեալ հիւանդութեան մը են-
թակայ լինելով՝ հայրենիքը վերա-
դարձած էր, կնքեր է անդ մահ-
կանացուն : Մեծաւ ցաւօք ընե-
ցինք նորա մահուան գոյժը : ազ-
գասէր և ուսումնասէր անձ մ'էր
միշտ կը տեսակցէր կրթեալ ու
ուսումնական անձանց հետ, և կը
խորհէր Ազգին վրայ :

— Բաղէշի Գաւառական Ընդ-
հանուր ժողովն՝ որ վիճակին ա-
ռաջնորդ ընտրած էր Կէօմիւրե-
պետն և հեռագրաւ ծանուցած
էր Պատրիարքարանի, ընտրու-
թեան տեղեկագիրն զրկելով՝
խնդրեւ է որ անյապաղ կատար-
ուին պաշտօնական գործողու-
թիւնք, և նորընտիր առաջնորդն
ուղևորի ի Բաղէշ :

— Արապկիրի Գաւառական
Ընդհանուր ժողովն՝ որ տեղւոյն
քահանաներէն Սթ. Տ. Ներսէսն
առաջնորդական տեղապահ ընտ-
րած, և այս ընտրութեան վաւե-
րացումը խնդրած էր Պատրիարքա-

Թիւթիւններն, Կիրակոս Էֆէնտի
Գուլարաբար իւրեանց նիւթ ու
նենալով՝ փրկութիւն, պտուղ
աղջկանց դաստիարակութիւն
նպատակը, պերճաբար ճառախոս
սեցին։ Մաշադեան Էֆէնտի ալ
կրթութեան վրայ կը ճառէր
բայց զբաղաբար յանկարծա-
հաս հիւանդութեան պատճառաւ
ստիպուեցաւ կէս թողուլ։ Ատեա-
նը բացաւ Կորդեան Յակոբ Է-
ֆէնտի։

ՊԱՐԶ ՕՐԱՅՈՅՑ

1886 Թուականին Քէնստոն

Սեփականութիւն Ս. Փրկչի Ազգային
Հիւանդանոցի
Դին 40 փարայ

Կը գտնուի բոլոր դրամաճա-
ռաց քով։ Մասնաւոր վաճառա-
տեղին է՝ Գալաֆեան դրատուն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒԻՐԵՐ

Արեւելեան-Բարեկէն Էֆէնտի
կը մնայ անընդ՝ Կայսերական կա-
ռավարութիւնը դեռ դիմած չէ ի
դէն, և կըրպատէ Պէրլին դաշնա-
դիրն ստորագրող մեծ տէրութեանց
որոշման։ Բայց զինուորական պատ-
րաստութիւնը կը շարունակուին,
և առաւել մեծ փոյթ ու եռանդ
կը տեսնուի Պուլլարաց մէջ. ամէն
կողմանէ նպաստներ կը թափին
առ իշխան Պուլլարի, և կանայք
խոյն մեծ գործունէութիւն կը ցու-
ցնեն, զգեստ կը շինեն կամ կար-
կըտեն և զօրաց կը նուիրեն։ Պուլ-
լարի ազգային ժողովը 5 միլիոն
ֆրանք պատրաստ դրամ տուաւ
կառավարութեան, և 40 միլիոն
ֆրանքի վարկ, և վերջապէս գոր-
ծելու ամենայն պատուութիւն և
արտօնութիւն իշխանին։ Պուլլարը
վն յուսահատութիւն տեսնելով Ռու-
սիոյ հրամանաւ ռուս սպայից հը-
րաժեշտն։ Պուլլար սպայը կը յա-
ջորդեն ռուսաց. և ժողովուրդը
բնաւ հաճութիւն չցուցնեն, երբ
կըլլէ թէ Ռուսիոյ կայսրը կուզէ
հրաժարեցնել իշխանը։ Կը կար-
ծուի, թէ այսօր կամ վաղը մեծ
տէրութեանց կողմանէ միաձայնու-
թեամբ որոշում մը կը տրուի։
Զրոյցներու, ենթադրութեանց ու
գիտողութեանց ուկիանու մէջ կը
տատանիմք առայժմ։ Կըսուի, թէ
Ճէրուքիւնը պիտի առաջարկեն
Բ. Դրան ընդունիլ միութիւնն իր-
ընդ կատարելով իրողութիւն. կը-
սեն, թէ Արեւելեան-Ռումէլի և
Պուլլարի պիտի լինին այնպէս
ինչպէս էին երբեմն Մոլտավիա և
Վալաքիա։ Զրոյց եղած է Պուլ-
լարէն թէ ռուսական մեծ բանակ

մը կը պատրաստուի ի Պէսարապիւս՝
գալ և զՊուլլարի վերադառնալ
բաւերու համար։ Կը դուշակեն
երոսկական լրագրաց բաղումը,
թէ Սերպիա, Դարատաղ, Յու-
նաստան և Ռումանիա չափաւ կե-
նան հանդարտ, երբ Պուլլարիոյ
միութիւնն ընդունուի, և կը դի-
տին, և կը դիտեն թէ ուրիշներ
սլ պիտի տեսնուին գործի վրայ։
Ի՞նչ կարեւորութիւն կը տրուի
իստիոյ արտաքին գործոց նախա-
բար Պ. Կիրսի առ Պիղմարդ իշ-
խան ի տեսակցութիւն երթալն
պս օրերս, և կան բաղումը, որ
դէռ անկեղծ չեն համարեր Ռու-
սիոյ վարմունքն, որով Սերպիան
Ռումէլի և ի Պուլլարիա Ռուս ըս-
պայը կը հարկադրեն զինաթափ
լինել և քաջուիլ պուլլարական
ժառանգութեան, և որով Ռուսաս-
տանէ կամաւորը կարգիւրին։
Մասնաւորապէս դիտելի է իշխա-
նին ընթացքը. անգաղար կը
յայտարարէ թէ կը ճանաչէ Օգոստ.
Սուլթանին գերիշխանութիւնը,
կը փափաքի որ արիւնհեղուքիւն
չլինի, և մարդասիրաբար ընդուն-
ուի միութիւնը։ Օսմանեան գրօշը
կը բարձրացնէ դարձեալ Պուլ-
լարականին հետ, Մահմետակա-
նաց զէնքերը ժողովելու որոշումը
յետս իր կողմ, ի փոխարէն միլիթի
մը մէջ պատկանաւոր Ներկայ կը
գտնուի բարեմաղթութեանց վասն
Օգոստ. Սուլթանի, և մահ կըս-
պառնայ՝ զէն ի ձեռն Օսմանեան
սահմանն անցնել և խռովել փոր-
ձող Պուլլարին։

Էֆէնտի նորընտիր նախա-
բար Զիհնի Էֆէնտի՝ երմից նա-
խարար անուանեցաւ փոխարէն
Վանաթիայի միւր փաշայի Գա-
ղապի, որ հրաժարեցաւ։ Էֆ-
էնտի փաշա։ Փարիզի Օսմանեան
դեսպան անուանեցաւ Ներքին
գործոց նախորդ. նախարար Էտ-
հէմ փաշա։ Անուղղակի տրոց վե-
րատեսչութեան (վերիկէ մանէթի)
պաշտօնը՝ կայսերական պալատին
գլխաւոր պետ Ալի Բիդա փաշայի
յանձնուեցաւ։ Այսինքն կուսա-
կալ անուանեցաւ Սերաստիոյ նա-
խորդ կուսակալ Բիֆաթ փաշա։
Ներկորդ բանակի (Էտիքէն) ընդ-
հանուր հրամանատար կարգեցաւ
Թահիր փաշա, Միւշիլութեան
առաջնորդ։ Սալիսէի աստիճան
տրուեցաւ Վարդայի Մահմետա-
կան երեւելիներէն Ֆիշէնքիճիզադ

Խալիլ և Վասիլը Էֆէնտիներու։
Առաջին աստիճանի Օսմանիյէ՝ մայ-
րաքաղաքի հեղինական դեսպան
Պ. Գոնտուրուիսթի, և առաջին
աստիճանի Շէֆադաթ՝ նորա լը-
ծակցին։ Իւլայի աստիճան՝ ար-
տաքին գործոց պաշտօնատան տ-
բարդապետի օգնական Ղալիպ
պէյլի։ Էտիքէնի (Պրուսա) կա-
ռավարիչ անուանեցաւ Ուշադի կա-
ռավարիչ Մէհմետ Նուրի Էֆէն-
տի, և Էտիքէնի կառավարիչ
Հասան Մէհմետ Էֆէնտի՝ Ուշադի-
նէ հանրային շինութեանց նախորդ
նախարար Բայիֆ փաշա՝ Ատանա-
յի կուսակալ անուանեցաւ փոխա-
նակ Ապէտին փաշայի, և սա՝ Սե-
րաստիոյ կուսակալ։ Թիւրքանօթա-
րանի վերատեսչութեան փոխա-
նորդ կարգեցաւ թիւրքանօթարանի
գործարանաց տեսուչ Ֆէրիդ Սա-
լիտ փաշա, և գործարանաց վե-
րատեսչութեան պաշտօնն յանձ-
նուեցաւ ժողային խորհրդոյ նա-
խարար Ֆիշիք փաշայի։

Դերմանական դեսպանը նա-
խընթաց օրը մայրաքաղաք հաս-
նելով՝ ուղղակի Օգոստ. Սուլթա-
նին ներկայացաւ, և ապա Բ. Դու-
րը գնաց։

Ըստ Էքսպրէսի՝ մայրաքա-
ղաքի դեսպանը այսօր խաղա-
կան դեսպանատան մէջ պիտի խոր-
հարդակցին, Արեւելեան-Ռումէլիի
խնդրոյն կարգադրութեան միջոց-
ներն որոշելու, կամ՝ ինչպէս կըս-
ուի, Բ. Դրան չընթերցանին պա-
տալաններու համար։ Բայց, ըստ
Թարիքի, դերմանական դեսպա-
նին առաջարկութեամբ առաջիկայ
չարթու մէջ տեղի պիտի ունենայ
դեսպանական այս խորհրդակցու-
թիւնը։

Նգիպտական խնդրոյն վրայ
բանակցելու պաշտօնով մայրաքա-
ղաք գտնուող անգղիական պատ-
մարտին՝ որ վերջին անգից պատ-
ճառաւ անգործ մնացած էր, ա-
ռաջիկայ չարթու մէջ կըսկիւ բա-
նակցութիւնը։

Պիղմարդ իշխանն, արտա-
քին գործոց նորընտիր նախարար
Սալիտ փաշայի հետ վերջին տե-
սակցութեան առթիւ ըսեց է, թէ
Դերմանիոյ կառավարութիւնն իւ-
րովանն պիտի աշխատի ի Պուլ-
լարի և Սերպիան-Ռումէլի Օ-
գոստ. Սուլթանին ունեցած իրա-
ւանց պաշտպանութեան համար։

Ռումանիոյ թագաւորը իրն-
նայր տուեր է ի պատիւ Օսման-
եան դեսպան Ս. Մէհմետ պէյլի։

Ռուսական ու անգղիական

լրագրաց ոմանք հետաքրքրական
յայտարարութիւններ կընեն։ Ռու-
սականք կը գրեն, թէ Պուլլարի-
ոյ յեղափոխութիւնն Անգղիայէն
գրգռու ու քաջադերեալ է, և
յնգիւրա յօրինուած է ծրագիրն
իշխան լրագրի, ընդ որս և Թայ-
միդ, կը հրատարակեն թէ Ռուսի-
ոյ համապաւնեանք որոշած էին
յառաջիկայ գարնան յարուցանել
յեղափոխութիւնը, և Դարատաղի
իշխանին փեսայ Դարատեօրէիլի
իշխանը բարձրացնել յաթոռ իշ-
խանութեան Պուլլարիոյ. սակայն
Պուլլարիոյ Աղէքսանդր իշխանն
ու նախարարապետ Գարալիլի-
վերահասու լինելով համապաւ-
նեանց այս դիտարկութեան՝ ինք-
եանք փութացան գործել. և ահա
այս պատճառաւ է որ Ռուսական
լրագրիք ու համապաւնեանք զայ-
նոյ իր յայտնեն իշխանին դէմ։

Կառավարութեան ելմտա-
կան վիճակին բարեփոխման միջոց-
ներուն վրայ խորհրդակցելու և
տեղեկագրելու պաշտօնով յանձ-
նաժողով մը կարգեցաւ, որոյ ան-
դամ են կայսերական անձնական
դանձուն նախարար Վաթմ. Յակոբ
փաշա Գաղապի, և ելմտական
ու հանրային շինութեանց նախա-
րարը և անուղղակի տրոց վերա-
տեսուչ։

Ռումէլիի երկաթուղոյ ար-
տօնատէր Պ. Հիւր Վիշենայէն հե-
ռագրեր է ի Պիլի առ տնօրէնու-
թիւն երկաթուղոյն, որ կանխիկ
դրամ չպահանջէ՝ Արեւելեան-Ռու-
մէլի զրկել ուղուած Օսմանեան
զօրաց ու ռազմական պիտոյից հա-
մար։

Ըստ Թարիքի՝ Օսմանեան ընդ-
հանուր պարտուց վարչութեան
տնօրէն Պ. Օպարէ, և Օսմանեան
կայսերական Պանքայի Փարիզեան
ճիւղի տնօրէնն առ մեծ նպարքո-
րն երթալով ծանուցեր են, թէ
յիշեալ հաստատութիւնը պատ-
րաստ են նկատուիլ օգնել Օս-
մանեան կառավարութեան, և հե-
տեւաբար Նորին Բարձրութիւնը
գոհունակութեան գիրք ուղղեր է։
Ինչպէս մը և Յունաց Ս.
Պատրիարքները, նոյնպէս Պուլլա-
րաց Էքսպրէս Բ. Դուրը գնաց ի
չորհրդարանութիւն նորընտիր նա-
խարարաց։

Ներկայի Պ. Բրէսէլ Մու-
տանայէն ի Պրուսա հաստատեալ
երկաթուղոյ գիծը վերաշինելու և
բանեցնելու արտօնութիւն խնդ-
րեր է Բ. Դրենէն։

Շնորհիւ առատաձեռնու-

թեան Յոյն երեւելաց, Ղալաթի-
ոյ Յունաց օրիորդական հրկիզեալ
վարժարանն տեղ երկու ընդար-
ձակ շէնք դնուեր, և կիրակէ
օրը բացման հանդէսը կատար-
ուեր է։ Այս առատաձեռնութեան
մասնակցեր են Յոյն տիկնայք՝ 300,
և Պ. Նիքօրա Զարիֆի՝ 200 լիւրա
նուիրելով։

Փիլիպէի և Պօլոյ յարաբե-
րութեան ընդհատման պատճա-
ռաւ, իրենց վճարը դադարեցու-
ցեր են Արեւելեան-Ռումէլիի հետ
գործ ունեցող 20ի չափ վաճառա-
կանք և սեղանաւորք։ Կըսուի,
թէ Ղալաթիոյ արմտեաց վաճա-
ռականաց մին փախեր է, 10000
լիւրայի պահանջն անվճար մնա-
լուն պատճառաւ։

Կամիլին վրայ հայրն ըս-
պանող իսկիւտարցի Գեորգի հա-
մար անցեալները տրուած մահ-
ուան դատախիշն թեթեւացիչ
պարագայից պատճառաւ 13 տար-
ւոյ բանտարկութեան փոխուեր է։

Պալատի բնակիչ կոշկավա-
ճառ մը՝ որ կնոջն հետ գծտեալ
է եղեր նորա անկարգ վարմանն
համար, երկուշաբթի կնոջն ան-
կարգութեան վրայ հասնելով դա-
շտն առեր, կնոջը վրայ յարձա-
կեր և քանի մը ծանր հարուած
տուեր է, և երբ մայրն հասեր է՝
զանի ալ հարուածեր, ինչպէս նաև
զոքանք վիրաւորեր, և ապա խոդ-
խոդելով իւր եռամեայ մանկին՝
ի փախուստ խուճապեր է։

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒԻՐԵՐ

Պարզիւրոյ կառավարու-
թիւնը օրինաւորութեան մէջ
գերեաց տուր և առի ջնջուին։

Պիղմարդ իշխանը պատուի-
րեր է Պէլլարտի և Աթէնքի Գեր-
մանական դեսպանաց՝ խաղաղու-
թեան դէմ ո՛ր և է շարժման մէջ
չգտնուիլ։

Ճարտնի կառավարութիւնն,
երկիրը ժողային ու ցամաքային
ո՛ր և է յարձակմանն ազատ պա-
հելու նպատակաւ, որոշեր է՝ 50
նոր բերդ աւելցնել արդէն գըտ-
նուած ամրութեանց վրայ, և 300
թիւրանօթ ևս՝ որոց մէկ մասը
Դերմանիոյ ապսպրուած է։

Սերպիոյ թագաւորը Նիշ
երթալով՝ հանդիսիւ բացեր է
ազգային խորհրդարանը։

Հոյանտայի թագաւորն ալ
բացեր է ազգային խորհրդարանն
անձամբ արտասանելով բացման
ճառը։

Ի Պոմպէ նուազիւ սկսեր են
քօլէրայի ազդեցութիւնն ու հար-
ուածք։

ԽՈՏԵԱՆ (•)

ՃԻՔ

Երբ դատարանն մէջ, հետոն հա-
սան զանգակին ձայնը, դիւղացիք
զարմացած կարծեցին նախ թէ մեր-
ձակալ գիւղերուն զանգակատունէն
կուգային։ Բայց այդ կարծիքը չուտով
փարատեցաւ։ Հոյն իրենց գիւղէն
կուգար և զանգակին ձայնին իրենց
սկիզբիցն զանգակատունէն լինելու
էին։ Ի՞նչ կար արդեօք. հրդեհն իմա-
ցնող զանգակի ձայնը չէին, այլ
յուզարկաւորութեան. դաշտէ դաշտ
զիրար կոչեցին և ժողով կազմեցին։
— Գրաւ կը դնեմ, որ առանցմէ
մին, թէ Մակա է ըսաւ առանցմէ
հնչեցնէ Բլէմանի։ . . համար։
Ձեր խաբուած. Մակա էր որ ան-
արգար դատարանին դէմ կը բողոքէր
և կը բնականէր անողորմ վճիռը։
Կատարութեամբ բարբոքեալ ա՛յն
մտածմամբ, թէ հակառակ իրենց կա-

մաց, քրիստոնէական յարգանքներ
կուտային սոյն նշանցելոյն, 30—40
բարբառոսներ վազեցին ի գիւղ, և
տեսան որ խնդ Մակա զանգակին
չուտող կը քաշէր. յարձակեցան նորա
վրայ իր մոկիւն յիմարներ, հար-
ուածներ տեղացին նորա գլխուն, ոտ-
քներուն տակ առի, և կիսամեռ թո-
ղուցին անդ։

Բլէման ձգած էր գիւղը։ Դատ ու
մնացած էր վախճելու սոյն մահաւա-
րոյր գիւղէն որ չէր յիշեցնէր իրեն ոչ
այլ ինչ այլ միայն վիշտ։ Մակա ալ
անպայտ եղած էր՝ գիւղացւոց սպառ-
նալիքներն վախճալով. իւր վաղեմի
կիսնքը վերսկսած էր, ո՛ր դադար
լինել չէին գիտեր։
Զարմանալի բան՝ Բլէմանի շիրմը
միշտ խնամեալ էր. անձամբ ձեռք
մը ծաղիկներ կը տնկէր շիրմին վրայ.
և դրած էր խաչ մը՝ Բլէմանի դրած
խաչին ջախջախուէն վերջը։

Թէպէտ Բլէման մեկնած էր գիւղէն
բայց դարձեալ տարաբաղդ կինն հան-
դիստ չէին թողուր իւր շիրմին մէջն
ալ. գիւղացիք չէին ուզեր, որ սոյն
խառնոյն շիրմը մարդկային գորովը
յիշեն զրաւ։ Նոր խաչն հագիւ երկու
օրէ ի վեր դրուած էր, երբ ջախջախ-
ուեցաւ և ընկորները նետուեցան
պատին վրայէն մերձակայ դաշտին մէջ
և ծաղիկներն ալ իոյստեցան։ Ութ
օր վերջը նոր խաչ մը դրուեցաւ և
նոր ծաղիկներ տնկուեցան։ Ի՞նչ էր
սոյն դադարները. Բլէման մը ամիս չա-
րուանկեցաւ այսպէս. մէկ կողմանէ
վաղեմի կատարութիւն, իսկ միւս
կողմանէ անձնուիրութիւն, զոր ոչինչ
կրնար տապալել։ Մակայն սոյն հանե-
լուել լուծել պէտք էր վերջնապէս, և
պատմել այն անխոհեմն որ առ ոչինչ
կը գրէր ամբողջ գիւղի մը կալքը։ Ի
դարան մտան։ Զմեքան գիւղի մը ձեռն
հաստ լաւ մը կը ծածկէր դաշտը։
Լուսնին լուսնոյ լուսաւորեալ ձեռնակ

մակերկրութիւն վրայ, դարանի մտած
գիւղացիք տեսան որ հակա չուք մը
երեւելով կայնեցաւ չըջափակին փոքր
պատին վրայ. չուքը, այն է՝ մարդը
անցաւ. պատին վրայէն, զէպ ի շիրմը
գնաց, և անդ ի ծուր իշած դրաւ
խաչ մը ջախջախեալ խաչին տեղ։ Ի
հետեւաւ պարստակով արձակուած
քարեր կասեցուցին մարդուն ջերմ-
ուանց աշխատութիւնը. մարդն ինկաւ
և ալ չերկրաց, և զիւղացիք դար-
հուրած վախան։ Հետեւեալ առաւօ-
տուն, տեսան ձեռն փալտուն սպիտա-
կութեան վրայ դիակ մը՝ Բլէմանի շիր-
մին վրայ, ձեռքերը տարածեալ, ու
բովք իւր թէ գրկել կուգէր այն հողն
որ Բլէմանի մարմինը կամփոփէր։ Մօ-
տեցան և ձանձնացան խնդ յիմար Մա-
կան մեռած, գլուխը արեան ճակի մը
մէջ, զարով մը ծակուած։

ԺԴ

(•) ՏԵՔ ԲԼԵ՝ 1937

ՎԵՐՁ

Այս եղբուկները, պիտի ըսէք

